

Ministerie van Financiën
T.a.v. mevrouw I.M. Jansen

Datum 1 mei 2013
Referentie BR1902

Betreft: NVB reactie consultatie Wijzigingsbesluit financiële
markten 2014

Geachte mevrouw Jansen,

Graag maken wij bij deze gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de consultatie 'Wijzigingsbesluit financiële markten 2014'. Wij merken op dat onze reactie alleen betrekking heeft op het onderdeel 'Provisieverbod voor beleggingsondernemingen' (de voorgestelde wijziging van artikel 168a BGfo Wft).

De Nederlandse Vereniging van Banken ('NVB') onderschrijft de doelstelling van de minister om met een provisieverbod een einde te maken aan ongewenste prikkels die er toe zouden kunnen leiden dat beleggingsondernemingen zich in hun dienstverlening laten leiden door andere belangen dan het klantbelang.

De NVB vraagt de bijzondere aandacht voor de problemen die opkomen bij de overgang naar een nieuw tijdperk zonder provisie. Gelet op de urgentie hiervan en teneinde banken in staat te stellen om verder te kunnen met de voorbereiding op deze overgang, merken wij op dat het van cruciaal belang is dat hierover op korte termijn voor de banken duidelijkheid bestaat.

Een zestal banken (ABN AMRO, ING, Rabobank, Van Lanschot, SNS Bank en BinckBank, hierna: 'convenantbanken') heeft onlangs met de AFM afspraken gemaakt over het afschaffen van distributievergoedingen voor deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen. Het nu voorgestelde provisieverbod wijkt in meerdere opzichten af van die afspraken. Hiermee dreigt als gevolg van de invoering van het provisieverbod binnen de Nederlandse markt een ongelijk speelveld te ontstaan. De niet-convenant banken - en ook de convenantbanken voor zover de regelgeving afwijkend is van het convenant - kunnen pas beginnen met hun voorbereidingen op invoering van het provisieverbod als duidelijk is hoe de regeling komt te luiden.

Transitie algemeen

In het voorstel is een overgangsbepaling opgenomen die een onderscheid maakt tussen transacties in financiële instrumenten die voor 1 januari 2014 zijn verricht en transacties die daarna zijn verricht.

Voor bestaande posities wordt het provisieverbod een jaar later van kracht. Dit overgangsregime voldoet om verschillende redenen niet. Voor beleggingsfondsen betekent dit dat in de periode van 1 januari 2014 tot 1 januari 2015 de 'oude' en de 'nieuwe wereld' naast elkaar bestaan. Dit is niet in het belang van de belegger, praktisch onwerkbaar en zal in rechtsonzekerheid resulteren.

Verder hebben banken (ook voor nieuwe transacties) de tijd nodig om zich voor te bereiden op het provisieverbod. Banken kunnen om verschillende redenen niet allemaal kort na inwerkingtreding van het verbod er volledig aan voldoen. Als er geen expliciete voorafgaande toestemming van de cliënt nodig is (zie hierna onder 'Transitie: omzetten posities cliënten'), kan er reeds in 2013 een grote slag worden gemaakt worden met het omzetten van bestaande posities naar beleggingsfondsen met een shareklasse zonder provisie.

Voor zover er ook na 1 januari 2014 dan nog tijd nodig is voor invoering van het provisieverbod is het naar onze mening wenselijk het "comply or explain" principe, zoals opgenomen in het convenant dat enkele banken met de AFM hebben gesloten, bij wijze van overgangsregeling in het besluit op te nemen. Dit "comply or explain" principe, kan het beste vertaald worden als het "ontvangen en doorgeven van provisies onder bepaalde voorwaarden", met name onder de voorwaarde van het klantbelang. Wij stellen voor "het ontvangen en doorgeven van provisies" bij wijze van overgangsregeling uit te zonderen van het verbod, onder voorwaarden die nu onder de huidige provisieregeling ook al gelden.

Transitie: omzetten posities cliënten

In de Nota van Toelichting wordt opgemerkt dat het voor beleggingsondernemingen niet mogelijk is om te voldoen aan het provisieverbod zonder de bestaande posities van haar cliënten in financiële instrumenten te wijzigen en dat hiervoor de toestemming van de cliënt vereist is. Het begrip 'toestemming' wordt elders in de Wft omschreven als expliciete toestemming. Wat betreft het omzetten en/of beëindigen van posities is er een juridisch probleem in de relatie tot de cliënt. Bij execution only- en adviesdienstverlening, zal de belegger zelf opdracht moeten geven voor transacties. Expliciete toestemming van de belegger voor omzetting van een positie is noodzakelijk, hetgeen in de praktijk niet uitvoerbaar is. Het werken met een opt-out is wel haalbaar. Om te kunnen voldoen aan het verbod en om te voorkomen dat beleggingsondernemingen op grote schaal toestemming moeten verkrijgen om beleggers over te zetten naar een gelijkwaardige aandelenklasse in beleggingsinstellingen zonder provisies of posities te beëindigen, is het zeer wenselijk dat een beleggingsonderneming zonder expliciete toestemming van de belegger posities kan omzetten dan wel posities kan beëindigen. Dit zou in de regeling of in de Nota van Toelichting dienen te worden opgenomen. Hierdoor wordt het banken mogelijk gemaakt om het klantbelang centraal te stellen en om cliënten om te zetten naar beleggingsfondsen met een shareklasse zonder provisie. Uiteraard zal instemming van de belegger pas gelden indien de belegger tijdig voorafgaand door de beleggingsonderneming is geïnformeerd.

Voor sommige financiële instrumenten zoals bijvoorbeeld structured products is omzetting geen optie. Voor andere financiële instrumenten dan rechten van deelneming in beleggingsinstellingen waarop het provisieverbod betrekking zal hebben stellen wij daarom voor om een overgangsrechtelijke bepaling op te nemen, zoals die ook is opgenomen in het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 bij de introductie van het provisieverbod voor complexe producten (artikel 86b BGfo Wft), om te voorkomen dat eenmaal gemaakte afspraken opengebroken moeten worden. Omdat veel van deze financiële instrumenten een beperkte looptijd hebben is de verwachting dat deze binnen enkele jaren zullen zijn beëindigd.

Territoriale afbakening van nationaal provisieverbod beleggingsdiensten

Wij hebben begrepen dat het de intentie van de minister is om het verbod te beperken tot in Nederland verleende beleggingsdiensten door beleggingsondernemingen met een Nederlandse vergunning alsmede buitenlandse beleggingsondernemingen die vanuit het buitenland in Nederland beleggingsdiensten verlenen door middel van een bijkantoor in Nederland. Wij vragen de minister om in de Nota van Toelichting te verduidelijken dat het verbod niet van toepassing is op door een Nederlandse beleggingsonderneming buiten Nederland verleende beleggingsdiensten. Hierdoor wordt voorkomen dat er rechtsonzekerheid ontstaat over de territoriale afbakening van deze nationale regeling.

Afbakening type cliënten

De minister wil het provisieverbod van toepassing laten zijn op dienstverlening aan zowel niet-professionele als professionele beleggers. Ingevolge artikel 4:18b van de Wft zal het provisieverbod, nu dat voortvloeit uit artikel 4:90 van de Wft, echter niet van toepassing zijn op het ontvangen en doorgeven van orders en het uitvoeren van orders of rechtstreeks daarmee verband houdende nevendiensten met in aanmerking komende tegenpartijen zoals banken, pensioeninstellingen, verzekeraars of andere financiële instellingen. Wij dringen erbij de minister op aan de dienstverlening aan professionele partijen ook uit te zonderen van de provisieregels. Deze partijen beschikken namelijk - evenals de in aanmerking komende tegenpartijen - over voldoende deskundigheid om op basis van de reeds geldende transparantievereisten een eigen assessment te kunnen maken. Professionele beleggers beschikken ook over voldoende vermogen (volume) om te kunnen onderhandelen over de vergoedingenstructuur. Verder merken wij op dat de markten waarop professionele beleggers actief zijn een internationaler karakter hebben dan de retailmarkt. Professionele beleggers zullen eerder hun beleggingsactiviteiten naar het buitenland (kunnen) verplaatsen dan retail beleggers. Dit onderstreept het belang van een gelijk Europees speelveld. Indien de minister van mening is dat bepaalde categorieën professionele beleggers die formeel voldoen aan de daarvoor op grond van MiFID I geldende objectieve criteria materieel niet als zodanig kunnen worden aangemerkt, kan worden overwogen om alleen deze categorieën professionele beleggers niet van het provisieverbod uit te zonderen. Vertegenwoordigers vanuit de bancaire wholesale business zijn graag bereid om samen met hun professionele cliënten de onwenselijkheid van het toepassen van het provisieverbod op professionele beleggers nader toe te lichten en te onderbouwen.

Positie depotbanken

Het provisieverbod is ook van toepassing op provisie's die door depotbanken aan vermogensbeheerders, orderremisiers of adviseurs worden betaald. Wij zien graag in de Nota van Toelichting verduidelijkt welke verplichtingen voor alle betrokken partijen gelden in geval er een depotbank betrokken is. In dit geval gaan de vermogensbeheerder/orderremisier/de adviseur, de cliënt van voornoemde partijen en de depotbank een tripartiete relatie aan waarbij de depotbank aan de cliënt van de vermogensbeheerder/orderremisier/adviseur de diensten orderuitvoering (broker) en bewaarneming levert. De vermogensbeheerder/ orderremisier/adviseur biedt een vermogensbeheer-of beleggingsadviesdienst aan zijn cliënten aan. Hierbij geeft de vermogensbeheerder/orderremisier/adviseur orders door aan de depotbank t.b.v. zijn cliënten. De depotbank voert deze orders vervolgens uit voor rekening en risico van de cliënten en voert na

uitvoering wijzigingen in de op naam van de cliënten staande rekeningen door. In deze relatie past dat zowel de depotbank als de vermogensbeheerder/orderremisier/adviseur geen provisies verschaft of ontvangt. In de Nota van Toelichting wordt opgemerkt dat het voor beleggingsondernemingen niet mogelijk is om te voldoen aan het provisieverbod zonder de bestaande posities van haar cliënten in financiële instrumenten te wijzigen. In de Nota dient verduidelijkt te worden dat een eventuele wijziging van posities in voornoemde relatie de verantwoordelijkheid is van de vermogensbeheerder/orderremisier/adviseur als verlener van de beleggingsdienst aan de belegger en niet van de depotbank. Dit is ook in overeenstemming met het bepaalde in artikel 4:25a Wft.

Aanbrengrvergoedingen

Vergoedingen die aan derde partijen worden betaald in verband met de marketingactiviteiten van een beleggingsonderneming zouden niet onder het provisieverbod moeten worden gebracht, indien deze derde partijen op geen enkele wijze inhoudelijk betrokken zijn bij de inhoud van deze marketingactiviteiten of marketing uitingen en op geen enkele wijze een persoonlijk advies uitspreken om voor een bepaalde beleggingsonderneming of voor een bepaald product te kiezen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de situatie waarin een beleggingsonderneming op contentsites van publishers (bijvoorbeeld www.nu.nl) advertenties plaatst. Hiervoor moeten zij een vergoeding kunnen betalen.

Tot slot

De minister heeft aangegeven dat als de klant straks zelf direct betaalt voor de dienstverlening die hij ontvangt het risico verdwijnt dat de beleggingsonderneming vanwege de provisie niet in het belang van de klant handelt. Het lijkt ons goed als de minister bij de invoering van het provisieverbod in de Nota van Toelichting uitlegt dat het klantbelang centraal in dit geval niet hoeft te betekenen dat de klant ook goedkoper uit is. Zo lijkt het erop dat er BTW gerekend moet worden over de volledige kosten van de dienstverlening door de beleggingsonderneming. Ook spannen banken zich er voor in dat aanbieders aandelenklassen zonder provisie aanbieden. De ervaring leert inmiddels dat aanbieders de beheersfees niet altijd verlagen met het bedrag dat nu aan provisie wordt betaald. Beleggers kunnen hierdoor duurder uit zijn met provisievrje beleggingsfondsen dan met beleggingsfondsen met een provisie waarbij de provisie volledig wordt doorgegeven aan de belegger.

Uiteraard zijn wij graag bereid om onze reactie nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Edward Feitsma
Teamleider Toezicht, Consumentenzaken en Financiële Markten